

BIOTICA
societatea ecologică

Str. Dimo, 17, bl. 4, of. 22, Chișinău, 2068, Moldova Tel:+373(22) 498-837,434-725 Fax:+373(22) 495-625
<http://www.biotica-moldova.org> e-mail:biotica@biotica-moldova.org

Președintelui Parlamentului Republicii Moldova
Dnei Eugenia Ostapciuc,
Președintelui Republicii Moldova
Dlui Vladimir Voronin

Stimată Doamnă Ostapciuc!
Stimate Domnule Voronin!

Soluționarea problemei cu privire la crearea primului parc național „Nistrul de Jos” în Moldova continuă să se tergiverseze. Acest fapt ne impune să ne adresăm cu prezenta scrisoare deschisă.

Istoria creării parcului numără deja aproape zece ani și în multe aspecte este unică. Pentru prima dată în Moldova inițiativa creării unei arii protejate a fost lansată nu de autoritățile centrale, ci de cele locale. Anume acestea, după nenumărate adresări și hotărâri (Hotărârea Consiliului raionului Ștefan Vodă „Privind situația ecologică în pădurile raionului” din 1996 și Hotărârea Consiliului Talmaza „Privind situația lucrărilor pentru ocrotirea mediului” din 1997) au trezit interesul specialiștilor față de această regiune, căreia pînă la momentul respectiv nu i s-a acordat nici o atenție.

De asemenea, pentru prima dată, cu scopul elaborării propunerii de proiect privind crearea parcului național „Nistrul de Jos”, a fost instituit un consorțiu mare de organizații neguvernamentale de mediu. Responsabil pentru elaborarea propunerii a fost un colectiv creativ format dintr-un număr de 56 de savanți din cadrul Academiei de Științe și alte instituții științifice, specialiști și reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale. Proiectul a fost discutat amănunțit cu autoritățile locale și cu liderii rurali, precum și în timpul celei de-a doua conferințe „Conservarea biodiversității bazinului Nistrului”, unde au participat oameni de știință și specialiști din Moldova, România, Ucraina, Rusia și Franța. Implicarea intensă a publicului în procesul de elaborare a proiectului a devenit una din trăsăturile distincte ale acestuia. Propunerea de proiect a fost coordonată cu ministerele și departamentele de profil și a fost susținută de autoritățile locale din regiunea preconizată pentru plasarea parcului național. Aceasta a fost aprobată și de comitetul internațional de experți al Fondului Ecologic Global (cel mai important donator internațional în domeniul conservării biodiversității, ce activează în baza mandatului ONU), recunoscîndu-se valoarea internațională a teritoriului pentru conservarea diversității biologice globale.

Aceste fapte și tendințe ale autorităților Moldovei de a îndeplini obligațiunile internaționale asumate prin ratificarea a șapte convenții și acorduri, demonstrate prin aprobarea a două Hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova la momentul respectiv («Privind aprobarea Strategiei Naționale și Planului de acțiune în domeniul conservării diversității biologice» din 27.04.2001 și «Privind aprobarea concepției politicii de mediu a Republicii Moldova» din 2.11.2001), au format toate premisele corespunzătoare creării cu succes a parcului național „Nistrul de Jos”.

Pentru prima dată în țările fostei Uniuni Sovietice implementarea unui astfel de proiect complex a fost încredințată nu Guvernului, ci unei organizații neguvernamentale. Astfel Fondul Ecologic Global i-a oferit Moldovei un vot de încredere, avînd la bază rolul ascendent al societății civile în viața țării. Acordul Nr. TF05080 cu privire la alocarea grantului, în valoare de 975 mii dolari SUA, a fost semnat între Banca Mondială, care îndeplinește funcțiile de Agenție de implementare a proiectelor FEG, și Societatea Ecologică „BIOTICA”, în data de 3 aprilie 2002.

Colectivul format din 35 de experți din diferite domenii ale științei a realizat un volum mare de lucru. În baza cercetărilor efectuate a fost pregătit un set vast de documente cu privire la crearea parcului național, aprobat de Academia de Științe a Moldovei și coordonat cu ministerele și departamentele de profil. Au fost elaborate și transmise regiunii date evaluările științifice și recomandările de organizare a lucrărilor de protecție a resurselor funciare, de creare și reconstruire a pășunilor și plantațiilor forestiere. Pentru a asigura o funcționare durabilă a parcului național preconizat, au fost elaborate principii de zonare a teritoriului, proiectul itinerarelor turistice, evaluarea din punct de vedere economic a teritoriului, evaluarea potențialului dezvoltării agriculturii și turismului, etc.

Conform evaluării expertului internațional FAO ONU Dl R. Petocz, proiectul planului de management al parcului național este unul dintre cele mai profunde, științific argumentate și progresive proiecte din Europa.

În această perioadă s-a inițiat programul creditelor rurale, acordate pentru dezvoltarea producerii și prelucrării producției agricole. Au fost repartizate credite în valoare de 151500 dolari SUA, dintre care 60600 dolari au fost achitate din fondul proiectului FEG. Grație acestor credite, în regiunea respectivă, deja se creează mai mult de 50 de locuri de muncă. Pentru îmbunătățirea pășunilor, plantarea pădurilor, etc. au fost alocate populației granturi în valoare de cca. 25000 dolari SUA.

În cadrul proiectului a fost stabilită o colaborare strînsă între autoritățile locale, liderii rurali și organizațiile neguvernamentale. Instruirile și excursiile de informare au permis populației să vadă noi posibilități de dezvoltare economică a localităților lor, datorată fondării parcului național, ceea ce a făcut să crească atitudinea pozitivă a oamenilor față de viitorul țării. Interesul de a investi în parcul național l-au manifestat și alți donatori, ceea ce conferă o perspectivă regiunii date.

Toate eforturile depuse însă vor fi inutile, cazul în care Parlamentul așa și nu va aproba hotărîrea privind fondarea parcului național „Nistrul de Jos”. Examinarea acestei chestiuni se târăgănează deja de o jumătate de an.

La baza unei examinări îndelungate a documentului, cu un volum de numai trei sferturi de pagină, stă faptul că, perioadă în care se duceau tratative cu FEG și cu Banca Mondială, respectiv se perfectau toate documentele corespunzătoare, a apărut ideea creării unei întreprinderi experimentale silvocienetice de stat „Talmaza” cu o suprafață de 42 mii ha (84% din suprafața parcului) pe același teritoriu. Ulterior, această cifră s-a redus pînă la 27 mii ha. Înțelegînd că parcul național și întreprinderea silvocienetică reprezintă metode adiacente de gestiune a resurselor naturale, Consiliul Societății Ecologice „BIOTICA”, încă la 7 aprilie 2002, s-a adresat către conducerea țării cu propunerea armonizării acestor abordări prin intermediul includerii întreprinderii silvocienetice în componența parcului național ce se creează.

Abia după trei luni, conform indicațiilor Președintelui Republicii Moldova Dlui V. Voronin, a fost instituit un grup de experți sub conducerea Viceprim-ministrului, Ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare Dlui D. Todoroglo. În fond, anume acestui grup, compus din persoanele de rangul unu și doi ale ministerelor și departamentelor interesate, i s-a propus să evalueze corectitudinea celor două hotărîri ale Parlamentului actual prin care se planifică crearea parcului național.

La prima întrunire a grupului, directorul general al Agenției de Stat pentru Silvicultură „Moldsilva” Dl A. Popușoi a ocupat o poziție neînduplecată, cerînd în formă ultimativă virarea către Agenție a 70-80% din suma totală a grantului FEG, pentru realizarea lucrărilor de

împădurire. Toate întrunirile ulterioare s-au redus la discuții referitor la redistribuirea mijloacelor bănești între liniile bugetare ale proiectului FEG, iar problema interacțiunii parcului național cu întreprinderea silvocinegetică nu a fost menționată niciodată. În același timp, unul dintre inițiatorii creării întreprinderii silvocinegetice, directorul întreprinderii silvice de stat „Tighina” Dl Iu. Apostolachi, a informat conducerea despre faptul că „în prezent Ministerul Ecologiei și Societatea Ecologică „BIOTICA” acționează în vederea stopării funcționării corespunzătoare a întreprinderii silvocinegetice create, sub pretextul înființării parcului național „Nistrul de Jos”. Abia la ultima ședință, din 15 septembrie 2003, adică numai după 14 luni din momentul creării grupului de experți, această problemă a fost, în sfârșit, examinată. Membrii grupului au ajuns la concluzia referitor la raționalitatea conlucrării parcului cu întreprinderea silvocinegetică. Astfel, s-a propus subordonarea parcului național „Nistrul de Jos”, fiind în proces de creare, Cancelariei de Stat, adică aceluiași organ căruia i se subordonează și întreprinderea experimentală silvocinegetică „Talmaza”. Așa experții au demonstrat că conflictul este inventat!

În tot acest timp, conducerea Agenției de Stat pentru Silvicultură „Moldsilva” a depus eforturi cu scopul discreditării proiectului privind crearea parcului național „Nistrul de Jos” în fața conducerii țării. Au afirmat că pe teritoriul dat nu există premise pentru crearea parcului național, motivând inexistența sectoarelor biologice valoroase. Nu există locuri unice atrăgătoare pentru turiști. Regiunea este amplasată departe de capitală și de magistrale. Totodată a fost ignorată atât părerea savanților din țară, avizul Academiei de Științe referitor la proiectul argumentării științifice despre crearea parcului național „Nistrul de Jos”, cât și părerea experților internaționali ce au vizitat zona viitorului parc.

Totodată unul dintre editorii cei mai de vază de ghiduri «Lonely Planet», după studierea teritoriului, a inclus (iulie 2004) teritoriul parcului național, în proces de creare, în lista obiectelor atractive, recomandate pentru a fi vizitate pe teritoriul României și Moldovei, paralel cu centrele turistice ca Brașov, Suceava, Sighișoara, Delta Dunărei. Nu este oare aceasta o demonstrare la nivel internațional a valorii turistice a Nistrului de Jos?

Suntem nevoiți să recunoaștem că oponenții parcului național au reușit într-o așa măsură să discrediteze ideea acestuia, încît proiectul Hotărîrii Parlamentului „Privind crearea parcului național „Nistrul de Jos” a fost examinat de Guvern mai mult de un an. La 11 iunie 2004 această Hotărîre a fost publicată în Monitorul Oficial și transmisă Parlamentului. În această perioadă Parlamentul a reușit să aprobe încă două hotărîri care prevăd crearea parcului național „Nistrul de Jos”. Dar atunci cînd a fost transmis în Parlament nemijlocit proiectul Hotărîrii „Privind crearea parcului național „Nistrul de Jos”, chestiunea privind fondarea parcului național a fost înlocuită cu discuții referitoare la utilizarea mijloacelor bănești din cadrul proiectului „Conservarea biodiversității ecosistemului Nistrului Inferior”, implementat de către Societatea Ecologică „BIOTICA”. Noi am trecut cu succes deja două audituri internaționale, dar oricum zvonurile inventate de către oponenții creării parcului încă în 2002 continuă.

În adresa Guvernului, Parlamentului și Președintelui au parvenit mai mult de 30 de somații din partea consiliilor locale și cel raional, a primarilor, organizațiilor neguvernamentale și cetățenilor țării cu apelul de a urgenta aprobarea hotărîrii cu privire la crearea parcului național, dar temerile „grupului de susținere” a vînatului s-au dovedit a fi mai puternice. În pofida prevederilor Legii Republicii Moldova Nr. 190-XIII din 19 iulie 1994 „Cu privire la petiționare” nici unei petiții către Parlament și Președinte, cu privire la problema parcului național „Nistrul de Jos”, nu a fost oferit răspuns, nici chiar formal.

La momentul actual, echipa de lucru din cadrul proiectului continuă să pregătească, la solicitarea Parlamentului, noi și noi informații referitor la implementarea proiectului. Activitățile proiectului practic sunt stopate. Problema de importanță statală, ce poate afecta direct imaginea Moldovei la nivel internațional, s-a pierdut printre discuții.

Ținînd cont de situația creată, Directorul regional al Băncii Mondiale pentru Bielarusi, Moldova și Ucraina Dl L. Barbone a fost nevoit, printr-o scrisoare adresată Prim-ministrului Moldovei Dlui V. Tarlev din 2 septembrie 2004, să solicite conducerii țării soluționarea problemei date, pînă la 30 octombrie 2004. În caz contrar, Banca Mondială nu va avea altă

soluție decît stoparea lucrărilor de creare a parcului național. Desigur, această decizie a Băncii Mondiale va avea consecințe pe termen lung pentru țară, în mare măsură complicînd finanțarea ulterioară a proiectelor de protecție a mediului înconjurător, atît din partea FEG, cît și din partea altor donatori internaționali.

După cum a declarat Ministrul Finanțelor D-na Z. Grecianîi, bugetul Moldovei pentru anul 2004 nu a fost completat cu suma preconizată la categoria de granturi externe, în valoare de 227 mln lei, care nu au fost virăți țării. Fără îndoială, că tergiversarea continuă a problemei fondării parcului național „Nistrul de Jos” va mări considerabil suma acestor pierderi, iar Moldova așa și va rămîne unica țară din Europa care nu are nici un parc național.

A trecut o lună după termenul indicat în scrisoarea Dlui L. Barbone, iar aprobarea Hotărîrii se amînă iarăși și iarăși. Și din nou chestiunea dată este scoasă din ordinea de zi a Parlamentului.

Anume din acest motiv, Consiliul Societății Ecologice „BIOTICA” este forțat să se adreseze conducerii țării cu apelul de a pune punct discuțiilor, de a aproba hotărîrea privind fondarea parcului național „Nistrul de Jos” și de a purcede la crearea nemijlocită a acestuia și la colaborare.

Noi credem că ambițiile și interesele unor persoane nu trebuie să prevaleze intereselor regiunii, populate în număr de peste 40 de mii de locuitori. Suntem ferm convinși că incompetența și părerile preconceptuate ale unor conducători nu pot fi mai presus de părerea Academiei de Științe a Moldovei, a Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale și a specialiștilor recunoscuți în domeniul protecției mediului. Noi credem că implementarea de mai departe cu succes a proiectului va contribui nu numai la creșterea imaginii țării la nivel internațional, la prosperare economică, dar și la consolidarea societății civile, dezvoltarea relațiilor de parteneriat între toate sectoarele țării noastre.

Din numele Consiliului,

Piotr Gorbunenko,

Președintele Consiliului

1 decembrie 2004